

2872 Sayılı Çevre Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 11.3.1988 Sayı : 19751)

Kanun No.
3416

Kabul Tarihi
3 . 3 . 1988

MADDE 1. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 3 üncü maddesinin (e) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

e) Kirletenin önlenmesi, sınırlandırılması ve mücadele için yapılan harcamaların kirleten tarafından karşılanması esastır. Kirletenin kirlenmeyi durdurmak, gidermek ve azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kirletenden tahsil edilir.

Ancak kirletenler, kirlenmenin önlenmesi ve sınırlandırılması için yapılan giderleri ödeme yükümlülüğünden söz konusu kirlenmeyi önlemek için gerekli her türlü tedbiri aldıklarını ispat etmek kaydıyla kurtulabilirler.

f) İnilebilecek en düşük kirlenme seviyesi esas alınarak, bu seviyenin üstünde meydana gelebilecek kirlenmeler için bu Kanunun 18 inci maddesinin (ı) bendinde belirlenen ücretler ayrıca alınır.

MADDE 2. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 222 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesiyle yürürlükten kaldırılan 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Merkez Çevre Kurulu

Madde 4. — Çevre kirliliğine yol açan işletmeleri bu Kanunun 18 inci maddesinin (ı) bendine göre faaliyet kolları itibariyle gruplandırmak ve Bakanlar Kurulu Kararına sunmak üzere Merkez Çevre Kurulu kurulmuştur.

Bu kurul, Çevre Genel Müdürlüğünün başkanlığında İçişleri, Maliye ve Gümrük, Bayındırlık ve İskân, Sağlık ve Sosyal Yardım, Ulaştırma, Tarım Orman ve Köyİşleri, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumu yetkililerinden oluşur.

Çevre kirliliğine yol açan işletmelerin faaliyet kolları itibariyle gruplandırılması kararında Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinden üç, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden bir üye de kurula katılır.

Kurul üç ayda bir toplanır ve gerektiğinde her zaman Başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

Kurulun sekreteryası görevlerini Çevre Genel Müdürlüğü yürütür.

MADDE 3. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 222 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesiyle yürürlükten kaldırılan 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

İl Çevre Kurulu

Madde 5. — İl Çevre Kurulu valinin başkanlığında, Merkez Çevre Kuruluna dahil Bakanlık ve kuruluşlardan taşra teşkilatı olanların ildeki temsilcilerinden oluşur. İldeki Belediye Başkanı, Sanayi Odası, Ticaret Odası, Ticaret ve Sanayi Odası, Ziraat Odası bulunan illerde bu odaların başkanları da kurula katılırlar. Kurulun sekreterya görevleri il sağlık müdürlüklerince yürütülür.

Kurul ayda bir toplanır ve gerektiğinde başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

İl Çevre Kurulu, Merkez Çevre Kurulunca çevre kirliliğine yol açan ve faaliyet kolları itibariyle gruplandırılan işletmelerin derecelerini belirler.

Kurul dereceleri belirlerken, işletmelerin kapasitesini, arıtma tesislerinin bulunup bulunmadığını, çevreye verdiği zararın ölçüsünü, cirolarını ve tesisin bulunduğu yerin ekolojik, ekonomik, teknik, teknolojik ve benzeri özelliklerini dikkate alır.

MADDE 4. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Çevre Korunması

Madde 9. — Kırsal ve kentsel alanda arazi kullanım kararına uygun olarak tespit edilen koruma alanları ve bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanım esasları yönetmelikle belirlenir.

Tespit edilen bu esaslar çerçevesinde aşırı ve yanlış kullanım, her türlü çöp ve atıkların yurt dışından getirilmesi nedeniyle ülkenin temel ekolojik sistemlerinin dengesinin bozulması, hayvan ve bitki türlerinin nesillerinin tehlikeye düşürülmesi, doğal zenginliklerin bütünlüklerinin tahribi yasaktır.

Bakanlar Kurulu, ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı alanları, tabii güzelliklerin ileriki nesillere ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla, «Özel Çevre Koruma Bölgesi» olarak tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plan ve projelerin hangi Bakanlıkça hazırlanıp yürütüleceğini belirlemeye yetkilidir.

Yukarıdaki fıkraya göre uygulamanın gerçekleştirilebilmesi amacıyla, ilgili Bakanlıkça 27.9.1984 gün ve 3046 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendi hükümlerine göre geçici teşkilat kurulabilir. Bu bölgelere ilişkin plan ve projelerin hazırlanmasında, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi hükümleri uygulanmaz.

MADDE 5. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Denetim

Madde 12. — Atık, artık ve yakıtların arıtılması, uzaklaştırılması, zararsız hale getirilmesi ve ithali ve ilgili denetimler Çevre Genel Müdürlüğünce yapılır. Denetimlerin nasıl yapılacağı, denetleme elemanlarının nitelikleri, yönetmelikle belirlenir.

Kuruluş ve işletmeler faaliyetlerinin denetlenmesi için kullandıkları yakıtın ve çıkardıkları atık ve artıkların özellik ve miktarına ilişkin bilgileri sürekli ve düzenli olarak belirlemek, bu hususu belgelemekle ve bunları Çevre Genel Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdürler.

MADDE 6. — 2872 sayılı Çevre Kanununun değişik 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Fonun Gelirleri

Madde 18. — Çevre Kirliliğini Önleme Fonunun gelirleri;

a) Motorlu taşıt araçlarının her fennî muayenesi sırasında fennî muayene ücretinin beşte biri oranında, bir defaya mahsus olmak üzere motorlu taşıt alm vergisi tutarının dörtte biri oranında ayrıca tahsil edilen bedellerden,

b) Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre gemi siciline tescil edilen ve 18 (dahil) gros tonun üzerinde olan her türlü deniz aracından gros ton başına her yıl alınacak yüz liradan,

c) Hava taşıt araçlarından yurt içi taşımaları için ayrıca alınacak yolcu başına bilet bedelinin binde beşinden ve taşınan yük için ton başına yılda alınacak beşyüz liradan,

d) Çevre Genel Müdürlüğünün bütçesine bu amaçla her yıl konan ödeneklerden,

e) Fon'dan verilecek kredilerin faizleri ile banka faizlerinden,

f) Bağış ve yardımlardan,

g) Bu Kanunla alınması hükmüne bağlanan iştirak payları, tazminat ve diğer gelirlerden,

h) Fon'a ait tesis ve işletmelerce üretilen araç ve gerecin satışından elde edilen gelirlerden,

i) Merkez çevre kurulunca, çevre kirliliğine yol açtığı belirlenen işletmelerden, aşağıdaki tarifeye göre alınacak iştirak paylarından,

Çevre kirliliğine yol açan işletmeler	Alınacak aylık iştirak payı tutarı		
	I. Derece	II. Derece	III. Derece
1. Grup	600 000 TL.	400 000 TL.	200 000 TL.
2. Grup	400 000 TL.	200 000 TL.	100 000 TL.
3. Grup	200 000 TL.	100 000 TL.	50 000 TL.
4. Grup	100 000 TL.	50 000 TL.	25 000 TL.
5. Grup	50 000 TL.	25 000 TL.	12 500 TL.

j) Bu Kanuna göre verilecek para cezalarından,
Oluşur.

Bakanlar Kurulu bu tarifede yer alan aylık iştirak payları tutarlarını her grup ve/veya her derece itibariyle ayrı ayrı veya topluca 10 katına kadar artırmaya veya

Kanunda yazılı miktarlara kadar indirmeye, ayrıca bu maddenin (i) bendi dışındaki maktu ve nispi hadleri ayrı ayrı veya topluca sıfır (0)'a kadar indirmeye veya % 50'sine kadar arttırmaya yetkilidir.

Fonun gelirleri bir Devlet bankasında açılacak hesapta toplanır.

Bu maddenin (a), (b), (c) bentleri gereğince toplanan paraların ilgililerce en geç ertesi ayın onbeşine kadar Fonun Devlet (Bankasındaki hesabına yatırılması zorunludur. Tahsil edilen gelirleri ve ödenecek iştirak paylarını zamanında yatırmayanlar hakkında Fon idaresi, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanarak gelirlerinin tahsil edilmesi için Fon mükellefinin bağlı olduğu vergi dairesinden talepte bulunur. Vergi dairesinde mükellefiyeti olmayanların fona ödemeleri gereken meblağın hangi dairece tahsil edileceğine Maliye ve Gümrük Bakanlığı karar verir.

Vergi Dairesi, tahsil ettiği Fona ait meblağı Maliye ve Gümrük Bakanlığının belirleyeceği esaslara göre Fon'un Devlet Bankasındaki hesabına aktarır.

Bu maddenin (i) bendi gereğince alınacak iştirak payları büyükşehir belediye hudutları içinde büyükşehir belediyeleri tarafından makbuz karşılığı tahsil edilerek mahallin en büyük mal memurluğuna yatırılır. Diğer yerlerde bu iştirak paylarını almaya mahallin en büyük mülki amiri yetkilidir. Bu iştirak payları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mal memurluğunca tahsil edilir.

Mahallin en büyük mülki amiri veya büyükşehir belediye başkanlıklarınca tahsil edilen iştirak paylarının % 30'u tahsil ile ilgili işlemler ve bölgenin çevre kirliliğini önleme projelerinde kullanılmak üzere tahsilatın yapıldığı yer il özel idaresi veya tahsil eden büyükşehir belediyesine, % 70'i ise iştirak paylarının toplandığı ayı takip eden ayın onbeşine kadar Çevre Kirliliğini Önleme Fonuna aktarılır.

Zamanında bu işlemi yerine getirmeyen ilgili kuruluşlar fon için toplanan meblağı % 10 fazlasıyla öderler. Gecikmeye sebep olanlar hakkında kanuni işlem yapılır.

Fon İdaresi ile bu idarenin emrinde kurulan Fon; kurumlar vergisinden, yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden, yapacakları her türlü muameleler dolayısıyla damga vergisinden, açtıkları krediler dolayısıyla lehte tahakkuk edecek faizler banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaftır.

MADDE 7. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 19 uncu maddesinin beşinci fıkrasının (h) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

h) Çevre kirliliğini önleyici ve çevreyi iyileştirici faaliyetlerde kullanılacak olan her türlü araç gereç alımı, bu araçların bakımı, onarımı ile bu tür araç gerecin yapımı için kurulacak tesis ve işletmeler,

MADDE 8. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kirletenin Sorumluluğu

Madde 28. — Çevreyi kirletenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar.

Kirletenin, meydana gelen zararlardan ötürü genel hükümlere göre de tazminat sorumluluğu saklıdır.

MADDE 9. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetmelikler

Madde 31. — Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak çıkarılacak yönetmelikler, ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak Çevre Genel Müdürlüğüne hazırlanır. Kanunun yürürlüğe girmesinden başlayarak en geç beş ay içinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur.

MADDE 10. — 2872 sayılı Çevre Kanununun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Uygulanmayacak Hükümler

Madde 32. — Bu Kanuna göre yürürlüğe konulacak yönetmeliklerin yayımından itibaren deniz kirliliğinin önlenmesi hususunda 618 sayılı Limanlar Kanununun 4 ve 11 inci maddeleri gereği yürürlükte bulunan ceza hükümleri ile 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 3288 sayılı Kanunla değişik geçici 1 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

MADDE 11. — 2872 sayılı Çevre Kanununa aşağıdaki Geçici 2 nci madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun 12 ve 13 üncü maddelerinde belirtilen ilgili yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar, her türlü yakıt, atık, artık ve kimyasal maddenin ithali Çevre Genel Müdürlüğüne bağlı olduğu Devlet Bakanının onayına tabidir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun 6 ncı maddesiyle değiştirilen 2872 sayılı Çevre Kanununun 18 inci maddesinin (b) bendi gereğince Fona ödenmesi gereken meblağ, 1986 yılı için on lira üzerinden alınır.

3416

3 . 3 . 1988

Yürürlük

MADDE 12. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
1	13	554
3	26	74
	29	303:316
	30	337:350,361,379:384

I - Gerekçeli 15 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29 uncu Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin İçişleri Komisyonu görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/2.